

YI CART YI BEN STZ'IBAL PAWL SCYETZ YI E' AJ GALACIA

Xe'tzbilyol Pawl

¹ I bin jalu' e'u' wajwutz, in Pawl. Chakij chin tan Kataj Ryos, nin bixba'n chint ta'n tetz jun mero apostl. Na nk'e'tz jun wunak nchin chakon tzaj, nin nk'e'tz jun wunak nchinbixban, ma na i'tz Jesucristo yi jun yi itz'ij junt tir xchixo'l alma' tan porer Kataj. ² Ej nin yi in wetz, scyuch' e' kajwutz yi ate' swe'j, na katzan tan stz'ibe'n nin yi carte'j scyeru' yi e'u' yi najlche'u' lakak e'chk ama'l cwent Galacia. ³ Tak' tzaj Kataj Ryos tu Kajcaw Jesucristo yi banl tu tzatzin paz squibu'. ⁴ Yi Jesucristoja'tz yi na wal nin scyeru', ya'stzun yi jun yi ntak' tib tk'ab quimichil tan xchojle'n kil, nin tan kelse'n tk'ab yi ilc'ol. Ya'stzun tulejtz na ya'stzun tajbil Kataj Ryos. ⁵ Kak'e' bin kak'ajsbil tetz, tetz ben k'ej ben sak. Amén.

Qui'c junt chusu'n yi nink kaclax ta'n

⁶ Ma jalu' e'u' wajwutz, wi'nin na ne'l yab scye'ju' yi jalcunin tzan cyaje'n cyen quilolu' Ryos. Wech i' e' moxon tzaju' tan yi banl talma' Cristo. Poro lastum yi tzan chixome'nu' te junt jilwutz chusu'n tan chicolpe'n klo'u'. ⁷ Poro ixkaj at tzunk junt chusu'n yi ba'n kaclax ta'n. I tu na at e' xchixo'lu' yi na chitzan tan chixuxe'nu', nin tan po'tze'n yi xchusu'n Cristo. ⁸ Poro swale' nin jun cyajtza'klu', kol tz'oc jun tan xtxole'n junt jilwutz

chusu'n tan chiclaxe'nu', nin ko qui na xom te yi chusu'n yi ja wi't katxol scyeru', tz'ocopon Ryos tan cawse'n yi juna'tz. Nin sotzel wutz sbne'. Mpe ink no'c tan xtxole'n junt jilwutz chusu'n, quil cyocsaju' na ko ya'tz tzimban, Ryos tz'ak'onk incaws tan insotze'n. Ej nin yi nink tz'opon tzaj jun ángel tcyaj' tan xtxole'n junt jilwutz chusu'n, quil cyocsaju', na scawsok tera'tz tan Ryos. ⁹ Walnak nin jun tir scyeru', nin swale' nin junt tir: Ko at jun tz'oc tan xtxole'n junt jilwutz chusu'n yi qui xomij te yi chusu'n yi ja wi't quibitu', quil cyocsaju', na scawsok tera'tz tan Ryos.

¹⁰ Yi xtxolbila'se'j yi na chintzan tan talche'n nin scyeru', nk'e'tz yi ik tan cyak'olu' ink'ej, ma na i'tz tan tk'ol Ryos ink'ej. I'xkaj ya'stzun wajbil tan cyak'ol alchok jilwutz wunakil ink'ej. Na yi najk chintzan tan joyle'n ink'ej x'chiwutz wunak, nk'e'tz tzunk klo' in jun x'chakum Cristo.

Nk'e'tz wunak txumul tetz yi x'chusu'n Pawl

¹¹ Ma jalu' e'u' wajwutz, quil cyocsaju' junt chusu'n yi apart. Na yi chusu'n yi intxolnak scyeru', nk'e'tz wunak tu' txumul tetz, ma na kawutzile'n cu'n Jesucristo. ¹² Na nk'e'tz cho'nk wital scyetz wunak, nin cya'l jun mmo'c tan inchusle'n te'j, ma na ntin Cristo a'lon swetz.

¹³ Na bita'nt cyanu' yi xe'n cu'n wutane'n sajle'n tan banle'n tane'n yi ketz kacstumbr yi o' judiy. Ej nin bita'nt cyanu' yi chin cham nin in sajle'n tan chibuchle'n yi e' yi e' xom te Cristo. Na yi wajbil sajle'n i'tz tan cyele'n cu'n klo' swutz. ¹⁴ Ncha'tz yi atin tzaj tan banle'n tane'n kacstumbr yi o' ketz yi o' judiy, ntin cu'n in at in x'c'atnakil x'chiwutz yi

e' mas wuch' te yi jun tiempa'tz. ¹⁵ Poro bixba'n chint tan Ryos yi ntaxk nu'l itz'ok tan inxcone'n tetz i'. Na tan tu' yi banl talma' i' ja chin je' xtxa'ol. ¹⁶ Ej nin yi tpone'n yi k'ejlal tan inxcone'n tetz, ja xchaj yi tetz Cy'ajl swetz. Ya'stzun tulejtz na yi tajbil i' i'tz tan imbene'n tan xtxole'n yi balaj stziblal tetz Cristo scyetz yi e' yi nk'e'tz e' judiy. Yi wi't xchajol tib Jesucristo tzinwutz cya'l nin inxna'ke't tan jakle'n tkanil wajtza'kl. ¹⁷ Ncha'tz quinín nxna'k tan jakle'n wajtza'kl scyetz yi e' apostl yi ate' Jerusalén. Ma na cho'n xna'ke'n tul jun ama'l tz'inunin tu' cwent Arabia. Ej nin yi wele'n tzaj Arabia, cho'n wupone'nt junt tir le tnum Damasco.

¹⁸ Ma yi tele'n ox yob kalena's tzun xna'ke'ntz Jerusalén tan yol tu kajwutz Lu'. O'laj k'ej nna'tijtz tuch'. ¹⁹ Poro quinín wil chiwutz yi e' mas apostl ntin cu'n Jacow yi titz'un Kajcaw Jesucristo. ²⁰ Ej nin sak swutz Ryos yi bintzi yi yol yi na wal nin scyeru'. Nk'e'tz wi wak' tu'.

²¹ Ej itzun bantz yi ticy'e'n pone'n yi cobox k'eja'tz wa'n, cho'n tzun xna'ke'n lakak e'chk ama'l cwent Siria, nin tul e'chk ama'l cwent Cilicia. ²² Ma yi e' cmon creyent yi najlche' lakak e'chk ama'l cwent Judea, quinín cyajskej inwutz. ²³ Ntin tu' intziblal nsken quibit. Ej nin yi intziblal yi nsken quibit i'tz: “Yi jun aj xitunl yi ocnak tan kaxite'n, na tzan i' jalu' tan xtxole'n yi balaj stziblal te yi jun yi ja k'uke' ketz kac'u'l te'j. Wech na ocnak i' tan xite'n yi kachusun,” che'ch. ²⁴ Yi quibital yi jun xtxolbila'tz, nin e' octz tan tak'le'n chik'ajsbil swutz Ryos.

2

Qui'c paltil yi xchusu'n Pawl xchiwutz yi e' mas apostl

¹ Ma yi tele'n cyajlajt yob, nintzun imben junt tirtz Jerusalén. Xomche' Bernabé tu Tito swe'j. ² Ja xna'k Jerusalén, na nin xchaj Ryos swetz yi ya'stzun tajbil i' tan imbene'n. Ma yi wupone'n, bixe' jun katxumu'n ntin scyuch' yi e' wi' banl wi' yi chin tz'aknak cu'n e'. Ej nin yi koque'n tan yol, ja no'c tan xtx'olche'n xo'l yi chusu'n yi na intxol scyetz yi e' yi nk'e'tz e' judiy. Ya'stzun wulejtz tan ma'le'n yi inchusu'n yi ko ba'n nka qui'. Na lastum ko qui'c xtxolbil. ³ Ej nin xomij yi kajwutz Tito swe'j. Nk'e'tz judiy i' poro quinín cyal yi tajwe'n tan banle'n circuncidar i'. Cha'stzun te ja lajluchax yi ba'n atit inchusu'n. ⁴ Poro tc'u'l yi jun katxumu'na'tz yi oc, at cobox yi cyocsaj quib tetz creyent. Poro quinín xom chiwi' te ketz katxumu'n, na yi cyetz cyajbil i'tz tan kabnol tane'n yi ley. E' octz skaxo'l tan ma'le'n tu' yi kachusun, yi ja ke'l liwr tk'ab yi ley nin yi qui tajwe'n tan kaje'n pone'n te jun c'olój ca'wl na ja wi't ko'c tk'ab Cristo. Yi cyetz cyajbil i'tz yi nink ko'c pres jak' ca'wl yi ley. ⁵ Poro quinín kak' ama'l scyetz. Na yi ketz kajbil i'tz yi qui't cabej chic'u'lu' te yi balaj stziblal yi ja wi't quibitu'.

⁶ Inti yi e' wi' banl wi'a'tz, quinín jal paltil inchusu'n cya'n. Poro qui'c wetz scyuch' yi ko e' balaj bajxom nka qui', na qui na tzan Ryos tan xtxumle'n yi mbi eka'n tan jun yaj. Ntina'tz na tzan Ryos tan tilwe'n yi mbi na icy' tkac'u'l. ⁷ Poro yi e'a'tz ja tzunk cyal junt ac'aj chusu'n swetz, qui'.

Poró ntina'tz mbantz i'tz yi ja el chitxum tetz yi Ryos nchin bixba'n tan intxolil yi balaj stziblal scyetz yi e' yi nk'e'tz e' judiy, chi yi mban Lu' tan Ryos tan txxole'n yi balaj stziblal scyetz yi e' judiy. ⁸ Na Ryos ocsan Lu' tetz jun apostl tan txxole'n yi balaj stziblal scyetz yi e' judiy, nin ite'n nin mban Ryos swe'j. Na ja no'c ta'n tetz jun apostl tan txxole'n scyetz yi e' yi nk'e'tz e' judiy.

⁹ Inti Jacow tu Lu' tu Wa'n, yi e' cu'n aj xetze'l tane'n tan xicycle'n yi cmon creyent Jerusalén, yi me'l chitxum tetz yi Ryos mak'on ink'e'j tan txoli'n ninin cyak' chik'ab swetz. Bixewe'n tzuntz cyak'un tan kabene'n ketz tu Bernabé tan txxole'n yi yol Kataj scyetz yi e' yi nk'e'tz e' judiy, ma yi e' cyetz bixewe'n tzuntz cyak'un tan chibene'n tan ak'un xchixo'l yi e' judiy. ¹⁰ Ntina'tz cyal sketz yi tajwe'n tan che' kuch'eyal yi e' meba', poro ya'stzun na katzan tan banle'n sajle'n tunintz.

Yi toque'n Pawl tan makle'n wutz Lu' Antioquía

¹¹ Itzun bantz te yi atin tzaj le tnum Antioquía, nin opon kajwutz Lu' tan chixajse'n yi e' cmon creyenta'tz. Poró nin no'c tan makle'n wutz i' xchiwutz cyakil kajwutz, na tech cu'n tib yi apart tajtza'kl. ¹² Na yintaxk chu'l coboxt kajwutz yi e' saj xchakol kawutzile'n Jacow, nternin tzatzin Lu' yi nwan scyuch' yi e' kajwutz yi nk'e'tz e' judiy. Poró yi cyule'n yi coboxa'tz, qui't wan i' scye'j, na nin xob i' scyetz tan paj yi na cyal yi tajwe'n tan baje'n circuncidar jun yaj yi ko na taj tz'oc tk'ab Ryos. ¹³ Ncha'tz yi e' mas kajwutz judiy, yi najlche'-tz Antioquía, ja chixom te tajtza'kl Lu'. Wech na elnak chitxum tetz yi nk'e'tz tajwe'n yi

circuncisión. Poro ncha'tz Bernabé, nin xom nint tajtza'kl scye'j. ¹⁴ Poro yi wilol yi quinín xom Lu' te yi xe' yi balaj stziblal, nintzun wal cobox yol tetz xchiwutz cunin cyakil yi cmon creyenta'tz. Je tzun waltze'j: "I bin jalu' ta' Lu', o' judiy tuch'u' nin ilenin ja kawan scyuch' yi e' kajwutz yi nk'e'tz e' judiy. ¿Nxac tzun qui na wanu' scyuch' jalu' nin na tzanu' tan talche'n jalu' yi quil chiclax ko quil chixom te ketz kacstumbr?"

Cyakil cu'n wunak na chiclax tan tu' yi na k'uke' chic'u'l

¹⁵ "Yi o' ketz tuch'u' ta' Lu', o' mero judiy, na e' mero judiy yi e' kataj katxu'. Nin nk'e'tz o' pajol ca'wl chi quitane'n yi e' awer nak. ¹⁶ Poro yi jalu' na el katxum tetz yi cya'l nin jun yi nink ljal balajil swutz Ryos tan tu' yi na buch tib tan banle'n tane'n yi e'chk cstumbr yi na tal yi ley Moisés. Cha'stzun te yi o' ketz yi o' judiy, ja k'uke' kac'u'l te Jesucristo. Ya'stzun kulejtz na ja el katxum tetz yi quil jal kabalajil swutz Ryos tan tu' yil kaban tane'n yi e'chk cstumbra'tz, ma na ntin kol k'uke' kac'u'l te Jesucristo. Na quil jal balajil jun yaj swutz Ryos tan tu' yi na buch tib tan banle'n tane'n yi e'chk cstumbr tetz yi ley Moisés.

¹⁷ "I bin jalu', yi o' ketz tuch'u' ta' Lu', o' judiy nin ja jal kabalajil swutz Ryos tan tu' yi ja k'uke' kac'u'l te Jesucristo. Ej nin tan tu' yi ya'tz nkaban o' pajol ca'wl tane'n xchiwutz e' kataj. Poro ¿na pe' elepont yi txolbile'j yi tan tu' yi na k'uke' kac'u'l te Jesucristo ja kajuch kil? Qui'. ¹⁸ Na yi nink k'uke' inc'u'l junt tir te jun txolbil yi nsken wal yi qui'c xac xchajonk tzuntz yi jun cu'n in pajol ca'wl. ¹⁹ Poro te yi xomnakin te yi jun leya'tz ja

lajluchax tzinwutz yi qui'c rmeril tan inclaxe'n ta'n. Cha'stzun te ja chinquim tane'n swutz yi jun leya'tz, bantz incambal wutz'ajbil te Ryos. ²⁰ Na yi quime'n Cristo swutz pasyon, ni'cu'n yi jajk chinquim wetz. Cha'stzun te nk'e'tz inchuc na incaw wib jalu', ma na Cristo na cawun swe'j, na cho'n najlij i' swe'j. Xomij i' tan inxicycle'n. Na yi jun tal xutuj Cy'ajl Ryos yi cho'n k'uklij inc'u'l te'j, ya'stzun yi jun yi na tzan tan wuch'eye'n. Wi'nin na pek' i' swe'j, na ja tak' tib tk'ab quimichil tetz inxel. ²¹ Cha'stzun te qui na waj yi qui'k tzintz'am yi na tzan Ryos tan toye'n swetz, na qui'c rmeril tan jale'n balajil jun yaj swutz Ryos tan tu' yi na buch tib tan banle'n tane'n yi ley Moisésa'tz. Yi ya'tzk, ¿mbi tzun klo' xac yi nquim Cristo swutz pasyon?

3

Ba'n lko'c tetz nitxajil Ryos kol kocsaj cunin

¹ E'u' wajwutz aj Galacia, chin juntlen nin cya-jtza'klu'. ¿Na' njuclun quen yi jun yab ajtza'kla'tz le chiwi'u'? ¿Mbi tzuntz yi qui na chixomu' te ketz kachusun yi bintzinin tetz? Na ja lajluchax xchiwutzu' yi mbi eka'n tan yi quimichil yi ban Jesucristo swutz pasyon. ² Poro ntin na waj lwal jun txolbil scyeru'. Quinin mak'lij yi Espíritu Sant scyeru' tan tu' yi jajk chijeponu' te jun c'olój ca'wl, poro ja ak'lij yi Espíritu Sant scyeru' tan tu' yi ja cyocsaju' yi chusu'n yi txolij scyeru'. ³ Poro chin juntlen nin cyajtza'klu' jalu', na le wutz cyeru' cyajtza'klu' chocoponu' tetz balaj tan tu' yi na chitzanu' tan banle'n tane'n yi e'chk cstumbr

tetz yi ley Moisés. Wech le xe'tzibil tzaj ntin ja k'uke' chic'u'lu' te yi porer yi Espíritu Sant. ⁴ Nin cyakil yi e'chk q'uixc'uj yi icy'nak pon cyanu', qui'c ltak' scyeru' ko k'uklij chic'u'lu' te ley Moisés. Poro e'u' wajwutz, nk'e'tz tan cha'tz tu'k nchitiju' q'uixc'uja'tz.

Snajank yi Espíritu Sant ske'j kol kocsaj cunin

⁵ Nin ¿i pe' tan tu' yi na chitzanu' tan banle'n tane'n yi e'chk cstumbr tetz yi ley Moisés yi ntak' wit Ryos yi Espíritu Sant scyeru'? Qui'. Nin ¿i pe' tan paj yi nchixomu' te yi ley Moisés mbnix'e't e'chk milawr xchixo'lu'? Qui'. Nk'era'tz puntil. Na ja tak' Ryos yi Espíritu Sant scyeru' nin ja bnix e'chk milawra'tz xchixo'lu' tan tu' yi ncyocsaju' yi xtxolbil yi nquibitu'.

⁶ Na ya'stzun banak Abraham, ntin tocsaj yi yol Ryos. Ej nin tan tu' yi tocsal yi jun yola'tz ja jal balajil i' swutz Ryos.* ⁷ Yi ko ya'tz banak Abraham, elk bin chitxumu' tetz: Yi e' yi nternin na k'uke' chic'u'l te Ryos chi banak Abraham, ya'stzun yi e' yi na cho'c tetz mero xonl i' tane'n. ⁸ Na, tan yi xtxolbil yi tz'iba'nt cyen le tu'j Kataj na el katxum tetz, yi e' yi nk'e'tz e' judiy, sjalok chibalajil swutz Ryos ko ntin lcyocsaj yi yol Ryos. Na talnak i' jun balaj xtxolbil tetz Abraham: “Tan aǎ lwak'wit imbanl squibaj cyakil jilwutz wunak.”† ⁹ Yi na elepont yi jun xtxolbila'tz i'tz yi sjalok chibanl cyakil yi e' yil cyocsaj cunin yol Ryos, chi banak Abraham.

¹⁰ Ncha'tz tz'ak'lok chicaws cyakil yi e' yi na cyocsaj yi sjalok chibalajil tan tu' yi na chixom

* 3:6 Gn 15.6. † 3:8 Gn 12.3.

te e'chk cstumbr tetz yi ley Moisés. Na tz'iba'nt cyen: “Alchok scyetz yi qui na jepon tan banle'n tane'n cyakil yi e'chk cstumbr yi tz'iba'nt cyen le ley Moisés, banij tetz cawsa'tz.”[‡] ¹¹ Na quil jal kabalajil swutz Ryos tan tu' yi na kabuch kib tan banle'n tane'n yi e'chk leya'tz, na at jun xtxolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal: “Sjalok quitz'ajbil yi e' balaj wunak tan tu' yi na k'uke' chic'u'l te Ryos.”[§] ¹² Poro apart na tal yi ley Moisés, na qui na tal yi tajwe'n tan k'ukewe'n kac'u'l, ma na na tal: “Yi e' yil chijepon tan banle'n tane'n, ya'stzun yi e' yi xchicambaje' yi quitz'ajbil.”^{*} ¹³ Poro tan paj yi cya'l jun nak jepon tan banle'n tane'n cyakil e'chk ca'wla'tz, banijt chicaws. Poro Cristo nko' colon tk'ab yi jun kacawsa'tz yi tx'aklij skawutz, na i' ntijon yi kacaws. Nin bintzinin yi xtxolbile'j, na at jun xtxolbil yi tz'iba'nt cyen le tu'j Kataj yi na tal: “Xche' cawse' Ryos cyakil yi e' yi na chiquim swutz jun pasyon.”[†] ¹⁴ Ej nin ya'stzun ntulej Ryos Jesucristo, bantz ketzal ketz yi banl yi suknaq tetz Abraham tentz. Ncha'tz suknaq i' yi Espíritu Sant nin ba'n lketzaj kol k'uke' kac'u'l te'j.

Quinin xcy'e' yi ley Moisés tan xite'n yi yol Ryos yi suknaq tetz Abraham

¹⁵ Ma jalu', e'u' wajwutz, swale' jun elsawutzil scyeru' yi chin sensiy nin, yi ilenin na kil. Yi na bnix jun u'j tan jun yaj tetz quiwel jun yol, nin na cu' cyen wi k'ab te'j, qui'c rmeril tan cwe'n xitul. ¹⁶ Ncha'tz tzun tane'n yi xtxolbil yi bixba'nt tan Ryos tu Abraham. Na at e'chk oy yi suki'nt tan

[‡] **3:10** Dt 27.26. [§] **3:11** Hab 2.4. ^{*} **3:12** Lv 18.5. [†] **3:13** Dt 21.23.

Kataj Ryos tetz Abraham scyuch' yi e' xonl. Poro qui na tal yol Kataj yi tan tu'k e' xonl Abraham ya'stzunk tz'ak'le't yi oya'tz, poro na tal yi tan tu' jun xonl Abraham tz'ak'le't yi oya'tz. Nin i'tz yi Cristo. ¹⁷ Poro yi xe' yi chusu'n yi na waj tz'el chitxumu' tetz i'tz: At jun xtxolbil yi talnak Ryos tetz Abraham nin qui'c rmeril tan xite'n. Ncha'tz qui'c rmeril tan toque'n yi ley Moisés tan xite'n, na nsken el cyaj cient tu junaklaj yob yi sukil Kataj yi jun oya'tz tetz Abraham yi tak'le'n yi ley tetz Moisés. Cha'stzun te, qui'c rmeril tan toque'n yi ley Moisés tan xite'n yi xtxolbil yi alijt cyen tan Kataj tetz Abraham. ¹⁸ Na kol kal yi tajwe'n tan kaje'n pone'n te yi ca'wl yi ak'lij tetz Moisés, qui'c tzun klo' xac yi yol yi alijt cyen tan Ryos tetz Abraham. Poro nk'era'tz puntil, na suknak Kataj Ryos yi oya'tz, nin nk'e'tz tajwe'n tan bnol Abraham jun e'chk takle'n tan cambal.

Yi mbi eka'n tan yi ley Moisés

¹⁹ I bin jalu' e'u' wajwutz, ko ya'tz bintzi, ¿mbi tzun eka'ntz tan ley Moisés? Je puntile'j: Tzantzaj tlen saj tk'ol Ryos yi e'chk leya'tz tan xchajle'n yi at kapartil. Ak'lij yi leya'tz, poro ntin tetz cobox ntzi' k'ej, jalen yi tulake'n yi jun xonl Abraham tan toye'n yi jun oya'tz sketz yi alijt cyen tan Ryos. Ej nin yi tk'ol Ryos yi leya'tz tetz Moisés ntin ja xcon jun ángel ta'n. Ej nin ncha'tz xconak Moisés tan xtx'olche'n xo'l yi jun leya'tz. ²⁰ Poro yi sukil i' yi oy tetz Abraham, quinín xcon jun yolol ta'n, nka jun elsanl stzi' i'. Ma na wutzile'n cu'n Ryos bixban yi jun trata'tz. Cha'stzun te at mas k'ej yi suknak

Ryos tetz Abraham tu yi tetz xonl swutz yi ley yi ak'lij tetz Moisés.

²¹ Ma jalu' e'u' wajwutz ja bin ko'c tan xtx'ajle'n te yi mbi eka'n tan yi ley Moisés tu yi yol yi alijt cyen tan Kataj tetz Abraham. Ičkaj na tzunk chintzan tan talche'n yi najk tzan yi ley Moisés tan xite'n yi yol yi alijt cyen tan Kataj, na ba'n atit. Qui'c rmeril yi nink chixit quib squibil quib, na at len eka'n cya'n. Apart yi eka'n tan yi ley Moisés, nin apart yi eka'n tan yi yol yi alijt cyen tan Kataj tetz Abraham. Poro qui'c nin jun jilwutz ley yi nink jal kutz'ajbil ta'n. Yi ya'tzk, ja klo' jal balajil jun yaj tan tu' yi mo'c il tan banle'n tane'n. ²² Poro qui', na yi yol Kataj yi tz'iba'nt cyen na tal yi cyakil wunak e' cu'n pres tk'ab yi ilc'ol. Poro alchok scyetz yi e' yil cyocsaj yi yol yi alijt cyen tan Ryos, nin kol k'uke' chic'u'l te Jesucristo, xchicambok cyera'tz te yi jun oya'tz yi suki'nt tan Ryos.

²³ Na yi sajle'n yi ley Moisés ya'stzun makol kawutz tan qui kabene'n tul il. Makij cho' ta'n jalen cu'n yi lajluchaxe'n yi xtxolbil skawutz yi at rmeril tan jale'n kabalajil swutz Ryos tan tu' yil k'uke' kac'u'l. ²⁴ Na yi ley Moisés ni'cu'n banak te'tz chi jun q'uicy'lom nitxa'. Na xconak tan makle'n kawutz jalen cu'n tulake'n Cristo. ²⁵ Nin yi k'ukewe'n kac'u'l te Cristo, ja jal kabalajil swutz Ryos. Cha'stzun te nk'e'tz tajwe'n jun q'uicy'lom ketz jalu'.

O' mero xonl Abraham

²⁶ Tan tu' yi nkocsaj yi yol yi alijt tan Kataj Ryos, ja ko'c tetz me'l cy'ajl i', na ja kok'bej kib tu

Cristo. ²⁷ Ncha'tz yi je'nle'n a' tkawi', ja lajluchax yi xomcho' te Cristo. ²⁸ Qui'c na ban ko o' judiy, nka nk'e'tz o' judiy. Qui'c na ban yi ko o' esclaw nka qui'. Nin qui'c na ban yi ko yaj nka xna'n, na cyakil cu'n o' junit o' tu Cristo. ²⁹ Ncha'tz yi ko junit o' tu Cristo, ni'cu'n chi o'-k xonl Abraham. Ej nin yi ko o' xonl i', skacambok te yi oy yi suknaK Kataj tetz.

4

¹ Je junt elsawutzile'j tan lajluchaxe'n yi xtxol-bila'tz xchiwutzu': Katxume' jun nitxa' yi suk yi taj jun herens tetz. Poro yi quime'n yi taj nin yi ntaxk jatxlij yi herens tetz, ni'cu'n i' tu jun esclaw yi qui'c mebi'l, na txe'n jatxlij yi mebi'l tetz. ² Na at q'uicy'lom tetz. Cha'stzun te qui'c rmeril tan cawune'n i' tibaj yi herens yi suki'nt tetz na apart yi ca'wl tetz jalen cu'n tz'opon yi tiemp yi bixba'nt tan yi taj tan jatxol tetz. ³ Ni'cu'n banako' ketz. O' esclaw banak jak' ca'wl e'chk kacstumbr. ⁴ Poro yi je'n pon tampuj yi tiemp yi bixba'nt tan Kataj Ryos, nin saj xchakol yi jun tal xutuj Cy'ajl tzone'j wi munt tan kelse'n liwr tk'ab e'chk leya'tz. Cho'n mitz'ij te jun xun. Nin judiy i' yi titz'e'n. Nin xom i' te ketz kacstumbr. ⁵ Ya'stzun tulejtz bantz kele'n liwr jak' ca'wl e'chk leya'tz, nin tan koque'n ta'n tetz mero me'l cy'ajl Ryos.

⁶ Tan lajluchaxe'n yi bintzinin o' me'l cy'ajl i', nin saj xchakol yi Espíritu yi Cy'ajl tan najewe'n te kalma'. Ej nin yi jun Espírituja'tz yi at te kalma' ilenin na tal: "Ta'," tetz Ryos. ⁷ Tan yi xtxolbila'se'j na elepont yi o' mero me'l cy'ajl Ryos. Nk'e'tz o' esclaw. Nin tan tu' yi o' me'l cy'ajl Ryos, nin tan tu'

mbi cu'n banak Cristo stk'e' Ryos yi jun herensa'tz sketz yi suki'nt ta'n.

Yi bisune'n Pawl scye'j e' creyent

⁸ Ma jalu', je junt xtxolbile'j yi swale' nin scyeru': Yi ntaxk jal Ryos cyanu', tz'amij che'u' cyak'un chiryosilu'. Poro ičkaj itz' tzunk e'. ⁹ Poro ja wi't che'lu' liwr xchik'ab, na ja jal Ryos cyanu'. Poro yi mero puntil i'tz yi ja chijalu' tan Ryos. Ej nin ko e'u' tetz Ryos jalu', ¿nxac na cyaju' cho'cu' junt tir jak' ca'wl yi e'chk xtxolbila'tz yi qui'c eka'n ta'n? ¹⁰ Lastum e'u' na na chixomu' tan ticy'se'n e'chk k'ej chi tane'n yi na jal yi ne'x xaw tu e'chk xeyob, nka alchok k'ejil yi xan xchiwutz yi e' judiy. ¹¹ Cha'stzun te wi'nin na chimbisun na qui cunin batz qui'c jamel wukan yi xna'ke'n tan xtxole'n yol Kataj scyeru'.

¹² E'u' wajwutz, max chic'u'lu'. Pakxok tzaj cyajtza'klu' chi mimban wetz. Chicyajscyenu' e'chk cstumbra'tz. Ncha'tz chinachonku' te'j yi atin tzaj xchixo'lu' qui'c nchin cyuleju' poro yi jalu' na chitzanu' tan tak'le'n bis swetz. ¹³ Sak cu'n xchiwutzu' yi i'tz yi tan paj tu' yabil yi wupone'n tan xtxole'n yol Kataj xchixo'lu'. ¹⁴ Nin yi jun yabila'tz chin xo'wbil nin ban xchiwutzu', poro ilenin cyak'u' ama'l swetz. Nin cyak'u' weri ink'ej chi ink jun ángel nka chi ink Jesucristo. ¹⁵ ¿Xe'n tzun nxit yi jun balaj cyajtza'klu'a'tz? Wech na chumbalaj nin e'u' yi xna'ke'n scye'ju'. Jalt nink tan tele'n tzaj quicy'alu' chiwutzu' tan toque'n tetz xel yi wetz inwutz. ¹⁶ Ma jalu', tan tu' yi na chintzan tan xtxole'n yi bintzi scyeru', in chicontru' tane'n xchiwutzu'.

17 Yi e' subulnaka'tz, nternin na chitzan tan chimoxe'nu', poro nk'e'tz tan jale'n chibanlu', ma na yi cyetz cyajbil i'tz yi nink chijatxlen quibu' ske'j tan chixome'nu' scye'j. 18 Ba'n atit kol cho'c tan chimoxe'nu', poro ik tan cyak'ol jun balaj cyajtza'klu'. Chumbalaj nin yi ya'tz cunink cyulejtz, nin nk'e'tz ntin te yi atin xchixo'lu'. 19 E'u' wajwutz, na chimbisun junt tir scye'ju'. Cho'n cu'n wutane'n tan bis chi na ban jun xna'n yi na xe'tij tan il tan tule'n yos tuch'. Nin quil tz'el yi jun bisa'tz te inc'u'l jalen cu'n yil wil yil chitz'iju' chi e'u' mero nitxajil Cristo. 20 Lastum kajwutz yi quibin xchixo'lu' tan talche'n cobox yol scyeru' tan xtx'ixpe'n cyajtza'klu'. Poro qui na pujx wa'n yi xe'n lo' che' wuleju'.

Yi elsawutzil te yi mbi cu'n bajij te Agar tu Sara

21 Ma jalu' yi e' cyeru', yi na cho'cu' jak' ca'wl yi ley Moisés, ¿qui pe' na cho'cu' tan xtxumle'n yi mbi tz'iba'nt cyen tan Moisés? 22 Je puntile'j yi swale' scyeru': Jalnak cob cy'ajl Abraham. Cho'n titz'e'n jun te jun xna'n yi esclaw tu'. Ma yi junt, cho'n titz'e'n te yi tetz txkel nin. 23 Yi toque'n lac'puj yi jun ni' te yi xna'n yi esclaw tu', ja oc lac'puj chi alchok jilwutz ni'. Ma yi toque'n lac'puj yi ni' te yi mero txkel ja oc lac'puj tan tele'n cu'n te yi yol Ryos yi alijt cyen ta'n tetz Abraham. 24 Yi jun xtxolbila'tz i'tz jun elsawutzil tetz ketz. Na yi cob xna'na'tz na chitzan tan xchajle'n cob elsawutzil. Yi jun xna'n yi Agar bi', i' elsawutzil yi e' yi ate' jak' ca'wl yi xtxolbil yi bixba'nt tan Ryos wi'wtz Sinaí. Na cyakil yi e' yi na chixom te yi jun ca'wla'tz, buchij che' chi tane'n jun yaj yi esclaw. 25 Nin yi jun xna'na'tz yi na bi'aj Agar, i' jun elsawutzil te

yi e' yi ate' jak' e'chk ca'wl yi ak'lij wi'wtz Sinaí cwent Arabia. Ak'lij jun ca'wla'tz tan chixome'n wunak te'j. Ni'cu'n quitane'n yi e' judiy jalu', na chin buchijche' nin tk'ab yi jun ca'wla'tz. ²⁶ Poro yi e' yi ate' tk'ab Jesucristo, nk'e'tz buchij che'. Na elnake' liwr jak' yi e'chk ca'wla'tz. Ej nin yi o' ketz ato' tajlal yi jun tx'akaja'tz yi elnake't liwr. ²⁷ Ulk tx'akx xchic'u'lu' yi xtxolbil yi tz'iba'nt cyen yi na tal:

“Aǎ jun c'olój xna'n yi qui'c awalbil, tzatzin.

Nin yi aǎatz yi txe'n cunin awil q'uixbel talaje'n jun ni', bitzin.

Na sjalok mas atz awal swutz yi xna'n yi esclaw.”*

²⁸ I bin jalu' e'u' wajwutz, ni'cu'n kutane'n chi banak k'ajtzun kamam Isaac. Suki'nt tan Ryos yi at titz'bil i', nin el k'ab Ryos te'j yi tule'n itz'ok Isaac. Ncha'tz o' ketz jalu', o' yi mero nitxajil Ryos yi suki'nt ta'n tetz Abraham.†

²⁹ Ej nin je junt elsawutzile'j: Yi jun cy'ajol yi qui itz'ij tan porer yi Espíritu Sant, ocnak i' tan buchle'n yi cy'ajol yi itz'ij tan porer yi Espíritu Sant.‡ Quib yi banake' cyetz, ite'n nin kutane'n ketz jalu'. Buchij cho' cyak'un yi e' yi nk'e'tz e' mero nitxajil Ryos.

³⁰ Ncha'tz, je junt xtxolbile'j yi tz'iba'nt cyen le tu'j Kataj yi na tal: “Che'lken yi e' yi quibe' tajlal najal.”§ Chi mbajij te yi xna'n tu tal yi qui ocnake' tetz tajlal najal Abraham. Qui'c mu'x cyocle'n te yi mebi'l Abraham, na tetz cuntu' yi tal yi mero txkel Abraham.

---

* **4:27** Is 54.1. † **4:28** Gn 12.2. ‡ **4:29** Gn 21.9. § **4:30** Gn 21.10.

³¹ I bin jalu' wajwutz, ni'cu'n o' tu yi tal yi mero txkel Abraham. Na o' me'l cy'ajl Ryos. Nin at kach'iw tan kacambal cyakil yi suki'nt tan Kataj tetz. Nk'e'tz ni'cu'n o' chi tal yi xna'n yi qui'c oc tajal te mebi'l Abraham.

5

¹ Ja bin wi't ke'l liwr tan Cristo tk'ab e'chk ca'wl yi ak'ij cyen. Quiwit bin kajwutz. Qui't sc'ul yi nink kak' kib tan banle'n tane'n yi jun cstumbr yi na bi'aj circuncisión. ² Ba'n bin cho'cu' tan xtxumle'n yi inyole'j yi na wal nin scyeru', yi in Pawl: Ko na cyalu' yi tajwe'n tan banle'n tane'n e'chk cstumbr chi tane'n yi circuncisión, qui'c tzun eka'ntz tan yi quimichil yi banak Jesucristo tan xchojle'n kil nin qui'c xac i' xchiwutzu'. ³ Ej nin swale' nin junt tir scyeru': Alchok scyetz yil sban circuncidar tib tan claxe'n tajwe'n tzun tan bnol tane'n cyakil yi ley yi tz'iba'nt cyen tan Moisés, na ko quil jepon tan banle'n tane'n cyakil yi ley, quil clax. ⁴ Cha'stzun te cyakil yi e'u' yi na cyoc-saju' yi sjalok chibalajilu' swutz Ryos tan tu' yi na chitzanu' tan banle'n tane'n yi ley Moisés, qui bin k'uklij chic'u'lu' te Cristo. Na ja cyaj chisachkbelu' yi banl talma' Ryos.

⁵ Ma yi o' ketz ja wi't jal ketz kabalajil swutz Ryos tan tu' yi porer yi Espíritu Sant nin tan tu' yi k'uklij kac'u'l te yi quimich yi ban Cristo swutz pasyon. ⁶ Nin ko junit tane'n kajtza'kl tu Cristo, qui'c na tak' ko banij cho' circuncidar, nka qui'. Yi mas tajwe'n i'tz yil k'uke' kac'u'l te Cristo yi ja quim tetz kaxel, nin yil kachaj yi at lok' ib skuch'.

7 Ba'n ate'tu' sajle'n. ¿Na' tzun mo'csan chic'u'lu' tan cyaje'n cyen quilolu' yi chusu'n yi bintzinin tetz? 8 Na yi Ryos yi oc tan chimoxe'n tzaju' te Cristo, nk'e'tz i' taw yi jun ajtza'kla'tz. 9 Chinachonku' te'j, yi ntin mu'x tal ni' tx'am na xcye' tan xtx'amixe'n cyakil yi k'otil pam. 10 Poro tzinwutz wetz quil chitx'ixpuju' cyajtza'klu', na at Jesucristo tan quich'eye'nu'. Inti yi e' yi na chitzan tan tocse'n chic'u'lu', Ryos tz'ak'on chicaws cye'tz. Nin quil tz'oc Ryos tan xtxumle'n yi mbi jilwutz wunakil e'.

11 Yi nink chincawun scye'j yi e' kajwutz yi tajwe'n tan chibnol tane'n yi circuncisión, qui't tzun cho'c e' intanum judiy tan oyintzi' swe'j. Yi ya'tzk tzimban qui'ct tzun ltak' chi'ch c'u'lal scyetz. 12 Tzinwutz wetz, cyakil yi e' yi na chitzan tan chixuxe'nu' tan banle'n tane'n yi circuncisión mas ba'n tcu'n yi nink chijatxlen quib xchixo'lu'.

13 Ma yi e' cyeru' wajwutz, ja wi't che'lu' liwr tk'ab yi e'chk cstumbra'tz. Poro qui na waj yil cyak'u' ama'l tetz tajbil chiwankilu' tan chijuchulu' mas quilu'. Yi wetz wajbil i'tz yi nink chichaju' chic'ulutxumilu' tu yi lok' ib squibil quibu'. 14 Na yi xe' cyakil e'chk ca'wla'tz i'tz: "Lok'we' cyakil wunak chi na alok' awib atz."* 15 Poro ko tunin na chibuch tu quibu' tu cya-tza'klu' chi na chichi' quib e' txuc, xcyek yi jun ajtza'kla'tz tan chixite'nu'.

Ba'n pe' lkaban tajbil kawankil, nka tajbil yi Espíritu Sant

---

* 5:14 Lv 19.18; Ro 13.8-10.

¹⁶ I bin jalu' yi wetz wajbil i'tz yi nink chixomu' te yi tajbil yi Espíritu Sant. Na yi ya'tzk chibanu', qui't tzun cyak'u' ama'l tetz yi cyeru' cyajbilu'.
¹⁷ Na yi ketz kajbil contr te yi tajbil yi Espíritu Sant. Ej nin yi Espíritu Sant contr i' te tajbil yi ketz kajtza'kl. Na chilab quib squibil quib. Cha'stzun te qui'c rmeril tan kabnol yi ketz kajbil. ¹⁸ Yi ko ato' jak' ca'wl yi Espíritu Sant, quibo't tzuntz jak' ca'wl yi ley Moisés. ¹⁹ Poro tech cu'n tib yi ko na kaxom te yi ketz kajbil, na na kaben tan xna'ni'n nka yaji'n. Nin na kaban e'chk takle'n yi chin cachi' nin. ²⁰ Ncha'tz ko na kaxom te ketz kajbil, na kameje' xchiwutz yi e'chk takle'n yi banij quitane'n, nin na kajoy puntil tan c'alo'n. Ncha'tz ko na kaxom te ketz kajbil, na jal chi'ch c'u'lal skaxo'l, nin na jal oyintzi', na jal xcy'aklil, na jal cyakal mak'mal. Ncha'tz ko na kaxom te yi ketz kajbil, at na ban cu'nt na kaban jun pawor nka jun ba'n poro tan tu' yi at wutz cho' quen te'j. Nin ko na kaxom te yi ketz kajbil na kajatxlen kib tan nuc'le'n junt ketz kacmon. ²¹ Nin ko na kaxom te ketz kajbil ntin na el kalma' te yi e'chk takle'n yi at tk'ab junt. Nin o' biyol nak, o' kbarel, chin xo'j nin o' te cyakil e'chk takle'n. Ej nin na kaban mas e'chk takle'n yi ni'cu'n tu yi ja wi't wal. Or bin quilu' yi e'chk ajtza'kla'tz. Benak nin intz'ibal scyeru', or quilu' na yi e'a'tz yi na chiban yi e'chk ajtza'kla'tz qui'c cyopombil cyera'tz kale na cawune't Rynos.

²² Poro kol kaxom te yi tajbil yi Espíritu Sant, sjalok lok' ib skaxo'l nin skatzatzink. Ej nin kol kaxom te yi tajbil yi Espíritu Sant, quil jal oyintzi' skaxo'l, ma na kamuq'ue' cyakil e'chk ajtza'kl cachi' yi na bajij ske'j. Tz'elepon kak'ajab te junt.

Kocopon tan äch'eye'n junt. Tz'elepon kak'ab te kayol. ²³ Ncha'tz kol kaxom te yi tajbil yi Espíritu Sant, sjalok kac'ulutxumil. Kamake' kib te ketz kajbil. Nin kol kaban tane'n yi e'chk takle'na'se'j yi na wal nin scyeru', cya'l jun tz'a'lon sketz yi na katzan tan pajle'n ca'wl Ryos. ²⁴ Na yi o', yi o' tetz Cristo, ja cyaj kilol cyakil e'chk takle'n cachi' yi na pek' kawankil te'j. ²⁵ Ja cyaj cyen kilol yi kajtza'kl cachi'. Na ja jal kutz'ajbil ka'n tan porer yi Espíritu Sant. Tajwe'n bin tan kak'ol ama'l tetz yi Espíritu Sant tan toque'n tan kacawe'n. ²⁶ Na qui na yub ko na kocsaj kib nim tu kajtza'kl, na yi ko ya'tz kaban ntin na kaxux kib skibil kib, nin na jal chi'ch c'u'lal skaxo'l.

6

¹ I bin jalu' e'u' wajwutz, ko at jun kajwutz yi ja xupsij, ba'n cho'cu' tan äch'eye'n. Poro yil cho'cu' tan tak'le'n tajtza'kl tajwe'n tan xcone'n putzpuj yol cyanu'. Ej nin ncha'tz e'u' chiq'uicy'lej quibu' bantz qui chibene'nu' tul il, na qui cunin batz tz'ul jun pilbil cyeru' tan chipo'tze'nu'. ² Ba'n chich'ey quibu' squibil quibu' tan chixome'nu' te Cristo. Ko ya'tz cyuleju', na tzun chitzanu' tan banle'n tane'n yi ca'wl Jesucristo.

³ Na ko na kocsaj kib nim tu kajtza'kl, na tzun kasub kib skibil kib. ⁴ Cha'stzun te chin tajwe'n cu'n yi o' te'n kama'lan ketz kajtza'kl. Nin ko na lajluchax skawutz yi ba'n ato't, katzatzink bintz. Poro qui na yub kol kayol yi paltil junt, ntin tan ächajle'n yi ketz kabalajil. ⁵ Ma na skajunalen cu'n tu kapaltil swutz Ryos.

⁶ I bin jalu' e'u' wajwutz: Ko at jun kajwutz yi na tzan tan chichusle'nu' te yol Kataj, tajwe'n yil cyak'u' yi xch'eybil tetz.

⁷ E' oqui'chu' tan xtxumle'n yi at rmeril tan jople'n wutz Ryos. Na je jun elsawutzile'j: Yi jilwutz ij yi na oc ka'n ttx'otx' ite'n nin i'a'tz sjalok yil jal cosech. ⁸ Ncha'tz tzun kutane'n ketz, ko ntin kajbil cachi' na katzan tan banle'n, sjalok quimichil ka'n. Poro kol kaban yi e'chk takle'n yi na tzatzin yi Espíritu Sant te'j, skacambaje' jun itz'ajbil yi quinín bajsbe'n tetz. ⁹ Cha'stzun te icy'i'ch len kapaj tan banle'n yi e'chk takle'n balaj, na tz'ul jun tiemp yi skacambaje' yi jun itz'ajbila'tz. ¹⁰ Cha'stzun te ko na kil yi at tajwe'n tetz alchok wunakil, kabne' bin jun ba'n tetz. Inin pyor ko kajwutz kib tuch'.

Stzajsbil wi' yol Pawl

¹¹ I bin jalu' e'u' wajwutz mben intz'ibal cobox yole'j scyeru' tan ink'ab. Nin chin lmaklen nin nwulej stz'ibe'n tetz. ¹² Yi e' yi na chitzan tan banle'n puers scyeru' tan chibnolu' tane'n yi circuncisión, ntin na chitzan tan banle'n puers scyeru' tan jale'n cyetz chik'ej xchiwutz yi cyetz chicmon, bantz quil chibuchlij cyak'un. Na xchibuchlok ko ntin lcyal yi xchiclaxoku' tan yi quimich yi mban Cristo. ¹³ Poro yi e'a'tz yi na chixom tan banle'n tane'n yi circuncisión, qui na chijepon tan banle'n tane'n yi ley Moisés. Na ntin na chitzan tan chibanle'n circuncidaru' tan jale'n yi cyetz chik'ej. ¹⁴ Poro yi in wetz qui na chintzan tan joyle'n wetz ink'ej. Ntin na waj yil jal k'ej yi txolbil yi at cuybil kapaj tan yi quimichil

yi ban Kajcaw Jesucristo swutz pasyon. Na tan tu' yi nquim i' swutz pasyon tan incolpe'n qui'c wocle'n te yi e'chk takle'n tetz tzone'j wuxtx'otx'.
¹⁵ Na qui'c na tak' sketz ko banij cho' circuncidar, nka qui'. Poro yi mas tajwe'n i'tz yil jal jun ac'aj kajtza'kl. ¹⁶ Tak' tzaj bin Kataj yi banl tu yi tzatzin paz squibu' yi e'u' yi xomche'u' te yi ajtza'kle'j, yi nwal scyeru'. Nin tak' tzaj Kataj yi banl i' squibaj yi e' mero tanum i'. ¹⁷ I bin jalu' e'u' wajwutz qui't na waj yil chibanu' e'chk takle'ne'j yi na tak' bis swetz. Cunin pe'k yi e'chk ch'il yi at te yi inwankil, poro ya'stzun techl yi in jun mero xchakum Jesucristo.

¹⁸ E'u' wajwutz, tak' tzaj bin Kajcaw Jesucristo yi banl squibu'. Amén.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354